SORGENFRI TORV FORTJENER AT LEVE VIDERE

Af Susanne Bisgaard, VoresSorgenfri

På en formiddag i september mødtes borgere og fagfolk for at diskutere torvets arkitektur, fællesskab og fremtid. Med bæredygtig transformation som omdrejningspunkt pegede oplæggene på bevaring som vejen til både klimahensyn og levende byliv.

Sorgenfri Torv – bydelens hjerte

En solrig formiddag den 20. september 2025 dannede Sorgenfri Torv rammen om et engageret arrangement med fokus på torvets arkitektoniske, sociale og kulturelle betydning. Med støtte fra Samlingskraft, et projekt under By og Land Danmark, og arrangeret af VoresSorgenfri og Bygningskultur Foreningen i Lyngby-Taarbæk blev lokale borgere, fagfolk og ildsjæle samlet til oplæg, debat og rundvisninger. Målet var at undersøge, hvad der skaber lokal identitet, fællesskab og sammenhængskraft – og hvordan Sorgenfri Torv kan udvikles uden at miste sin sjæl.

Torvet har i årtier været et naturligt mødested i bydelen. Her krydser dagligdagens gøremål hinanden: indkøb, kaffepauser, børns leg og uformelle møder mellem naboer. Netop disse kvaliteter stod centralt i formiddagens oplæg, der alle pegede på bevaring og transformation frem for nedrivning og nybyggeri.

Byliv som fundament for bæredygtighed

Arkitekt Jan René Rasmussen fra Gladsaxe Kommune indledte med at sætte byliv og bæredygtighed i perspektiv. Ifølge ham er livet mellem husene afgørende for tryghed og trivsel i vores byer – og Sorgenfri Torv er et sjældent eksempel på et velfungerende hverdagsbyrum, hvor arkitektur og sociale relationer understøtter hinanden.

Han advarede mod den udbredte forestilling om, at man kan rive eksisterende miljøer ned og genskabe deres liv i nye rammer. Erfaringer fra nyere byudviklingsområder viser, at det ofte er svært at opnå samme nærhed og brugskvalitet.

I stedet pegede han på bæredygtig transformation som vejen frem. De kvadratmeter, vi undlader at bygge, er de mest klimavenlige. I kommuner som Gladsaxe arbejdes der i stigende grad med at genbruge bygninger, materialer og inventar frem for at starte forfra. Med de skærpede klimakrav til byggeriet fra 2025 er denne tilgang ikke blot ønskelig – den er nødvendig.

Et torv med potentiale for nyt liv

De nyuddannede arkitekter Katrine Elbæk Ditlev og Trine Junker Rasmussen præsenterede deres afgangsprojekt fra Det Kongelige Akademi, hvor de har arbejdet med netop Sorgenfri Torvs fremtid. Udgangspunktet er klart: torvet har mistet flere funktioner som bank, posthus og bibliotek, hvilket har efterladt tomme lokaler og svækket bylivet. Men potentialet er intakt.

Arkitekterne ser torvet som et vigtigt hjerterum – det største planlagte mødested i området, strategisk placeret mellem boliger, station og grønne områder. Deres projekt fastholder torvets rolle som butikstorv, men supplerer med nye funktioner, der kan skabe aktivitet hele dagen.

Gennem punktvise indgreb og fortætning foreslår de nye bo- og butiksformer, der bygger videre på den eksisterende struktur. Særligt torvets bagsider aktiveres som nye byrum, hvilket igen styrker de oprindelige forsider. Transformationen hviler på tre ben: genbrug af ressourcer, respekt for torvets arkitektoniske skala og en styrkelse af den lokale identitet. Materialer som hampbeton og ålegræs indgår som bæredygtige alternativer i de nye tilføjelser.

Nedrivning eller nænsom fornyelse?

Arkitekt Finn Laursen satte fokus på forskellene mellem nybyggeri og renovering. Et scenarie med nedrivning af Sorgenfri Torv vil ifølge ham betyde flere års byggeplads, omfattende trafikale gener, omlægning af forsyningsledninger og et massivt klimaaftryk. Samtidig vil investorkrav ofte føre til mere og tættere byggeri, som risikerer at skabe lange døde facader og et mere monofunktionelt område domineret af store kædebutikker.

Renovering derimod kan gennemføres etapevis og i høj grad udefra, så butikkerne kan forblive åbne. Facader kan energirenoveres, tage efterisoleres og kældre opgraderes uden store indgreb i hverdagslivet. Resultatet vil være lavere energiforbrug, bevaret struktur og fortsat liv på torvet.

For Finn Laursen er konklusionen klar: Sorgenfri Torv fungerer allerede som et overskudsgivende og levende byrum. Med en nænsom opgradering kan både arkitektur, klima og lokalsamfund vinde.

Sorgenfrivang I og II er tidstypiske bebyggelser fra efterkrigstiden. I forgrunden ses den murede parkbebyggelse Sorgenfrivang I med Sorgenfrivang II's præmierede montagebyggeri i baggrunden. På trods af de åbenlyse forskelle spiller de to bebyggelser op til hinanden på hver sin side af Grønnevej. Foto: Annette Hartung.

Sorgenfri Torv udmærker sig ved sine åbenlyse kvaliteter som rammen om det gode byliv. Fotoet er taget fra Nordtorvet og i baggrunden ses Sydtorvet på den anden side af Hummeltoftevej. Foto: Niels Wellendorf.

Kulturarv i øjenhøjde

Arkitekt Marie-Louise Høstbo mindede deltagerne om, at kulturarv ikke kun består af slotte og kirker. Den findes også i hverdagens rum – i torve, butikker og boligbebyggelser, hvor livet leves.

Sorgenfri Torv er et eksempel på arkitektur, der skaber tryghed og nærvær gennem menneskelig skala, gennemtænkte detaljer og klare rumlige sammenhænge. Små elementer som butiksfacader, dørgreb og overdækninger vidner om faglig omhu og omsorg for brugerne.

Men kulturarv bevares ikke af sig selv. Den kræver engagement, vedligeholdelse og dialog mellem borgere, fagfolk og beslutningstagere. Hvis steder som Sorgenfri Torv skal gives videre til kommende generationer, må vi tage aktivt ansvar i dag.

Hverdagslivets betydning – set fra butikken

Boghandler Michael Bjørn Nellemann gav et levende indblik i, hvordan arkitekturen og fællesskabet omkring torvet understøtter forretningslivet. Da han overtog Greens Boghandel, blev han straks ramt af butikkens åbne forbindelse til torvet og de specialdesignede reoler, der spiller sammen med bygningens arkitektur.

Sammen med naboen blev der skabt en bogcafé, som i dag rummer alt fra læsekredse og strikkeklubber til markeder og foredrag. Stedet er blevet et socialt knudepunkt – et bevis på, at fysiske butikker stadig har en fremtid, når de kobles med oplevelser og lokalt engagement.

Ifølge boghandleren er opbakningen fra lokalområdet helt afgørende. Torvet skal tales op – ikke ned. For nye besøgende er ofte begejstrede for arkitekturen og helheden, helt i tråd mange lokale, som dog kan frygte for Torvets fremtid. Troen på stedet er en forudsætning for, at det fortsat kan blomstre.

Et sammenhængende bymiljø

Rundvisningerne på Sydtorvet, Nordtorvet og Sorgenfrivang I og II tydeliggjorde, hvordan torvet er tænkt som en integreret del af en større helhed. Overdækkede gangarealer, tilbagetrukne bygninger, varierede facader og klare adgangsforløb skaber tryghed og overskuelighed.

Detaljer som karnapper, robuste materialer og små

Sydtorvet med det nedlagte bibliotek i forgrunden. Foto: Finn Laursen.

pladsdannelser foran butikkerne bryder skalaen ned og gør området menneskeligt. Samtidig skaber forbindelserne til boliger, fælleslokaler, haver og grønne områder en naturlig strøm af liv gennem torvet dagen igennem.

Et valg om fremtidens by

Formiddagen på Sorgenfri Torv efterlod ingen tvivl om, at torvet rummer både arkitektoniske kvaliteter og social værdi, som ikke kan genskabes med nybyggeri alene. Spørgsmålet er derfor ikke blot, hvordan området kan moderniseres, men hvilken by vi ønsker.

Vil vi prioritere hurtige investeringer og maksimalt byggeri – eller vil vi værne om de steder, hvor fællesskab allerede trives? Sorgenfri Torv peger på en tredje vej: en bæredygtig transformation, hvor fortidens kvaliteter danner fundament for fremtidens byliv.

Arrangementet viste, at når borgere og fagfolk mødes om et sted, opstår både viden, engagement og håb. Sorgenfri Torv er ikke blot et butikstorv. Det er et levende byrum, et kulturelt anker og et lokalt hjerte – og netop derfor værd at bevare.

Aftenstemning ved juletid. Foto: Greens Boghandel.